

Stavební zakázky podle návrhu nového zákona o zadávání veřejných zakázek

Původním záměrem tohoto článku bylo upozornit na změny v návrhu nového zákona oproti stávajícímu. Postupně jsem zjistil, že i ustanovení, u nichž autor zákona asi neměl v úmyslu nic měnit, použil nové formulace a jiné souvislosti, které mohou vést až k jinému výkladu.

Z tohoto důvodu jsem se pokusil stručně popsat průběh zadávací stavební zakázky tak, jak její v současnosti chápu. Odkazy na paragrafy zákona jsou pro lepší orientaci, odpovídají verzi návrhu zákona, který byl předán do Poslanecké sněmovny PČR.

Obecně k návrhu

Nový zákon o zadávání veřejných zakázek dává větší odpovědnost při rozhodování zadavatelům. Po letech zkušeností s novelizacemi je to správná cesta, vytváří základní předpoklad pro delší „životnost“ zákonné úpravy. Je potřeba se vyvarovat „nejlepším úmyslům“ po nápravě každé špatné zkušenosti tím, že se změní zákon. Tato obava je namísto možná už v současné době, kdy se projednává návrh v Poslanecké sněmovně PČR.

Důvodová zpráva

Je dobré se do ní podívat, v řadě případů pomůže k pochopení smyslu ustanovení.

Metodické pokyny

Je záměrem MMR zpracovat a vydat metodické pokyny současně s účinností zákona. Kromě základní metodiky k procesu jednotlivých druhů řízení nás budou zajímat metodiky k mimořádně nízké nabídkové ceně (dále MNNC), ke změnám smlouvy v době jejího plnění, k možnosti oprav v nabídkovém rozpočtu, ke standardům požadavků na kvali-

fikaci dodavatele, k podmínkám sestavení předpokládané hodnoty a k obchodním podmínkám. Postup přípravy, rozsah a forma metodických pokynů má být předmětem příštích jednání pracovní skupiny MMR. Základním problémem je, zda dodržení metodiky může zajistit „dodržení zákona“ z pohledu ÚOHS a dalších kontrolních orgánů, nebo zda se jedná „pouze“ o manuál pro zadavatele.

Zásada přiměřenosti (§ 6)

Nepatří mezi měřitelná kritéria. To vede ke snaze definovat přiměřenost formou nařízení nebo vyhlášky jako soubor limitních „hodnot“ podmínek, které zadavatel má dodržet při stanovení zadávacích podmínek (ZP). Výběr podmínek i stanovení limitů by nutně postihlo jen tu část, která se v současné praxi zdá být používána „nepřiměřeně“. Všechny ostatní podmínky by zůstaly na zadavateli. Zatím převládá názor, že stanovení alespoň nějakých omezení je lepší než nic.

Prováděcí předpis

K dokumentaci a soupisu prací bude ještě připomínkováno, ale návrh zákona s ním počítá obdobně jako ve stávající úpravě.

Stavební zakázka

Je nově definována (§ 14) jako poskytnutí činností uvedené v oddílu 45 hlavního slovníku CPV (common procurement vocabulary), který je veden na internetových stránkách MMR. Struktura a nesořodá podrobnost položek ve

slovníku se k určování stavební zakázky příliš nehodí, ale je to lepší varianta než stávající výběr uvedený v příloze č. 3.

Obsah zadávací dokumentace

Zadávací dokumentace

Rozumí se (§ 28/1 b) veškeré písemné dokumenty obsahující zadávací podmínky poskytnuté účastníkům řízení.

Předpokládaná hodnota (§ 16)

U stavební zakázky má být stanovena (§ 16/5) k okamžiku zahájení zadávacího řízení. Není nutně stanovena v den zahájení řízení, ale musí být k tomuto datu aktuální. Příprava projektové dokumentace (dále PD) a soupisu prací, ocenění projektantem (jeho rozpočtářem) je obvykle provedeno jako součást zakázky na projekt. Cena stanovená rozpočtem podle projektu nemusí být aktuální k datu zahájení řízení (např. cenové soustavy jsou aktualizovány obvykle dvakrát za rok) a neobsahuje ostatní náklady související s obchodními podmínkami. Před zahájením zadávacího řízení je tedy nezbytné posoudit aktuálnost i věcnou úplnost oceněných nákladů a takovou hodnotu použít jako PH zakázky. Způsob stanovení PH je v návrhu uveden poměrně obecně, důvodová zpráva však vysvětluje obvyklý postup sestavení formou položkového rozpočtu s použitím cenových soustav.

Snížení počtu účastníků (§ 111)

Zadavatel je uvede v oznámení nebo výzvě, nemůže je použít v případě otevřeného řízení ani užšího řízení, ani v případě zjednodušeného podlimitního řízení (§ 53/4). Vzhledem k omezené možnosti použít typu řízení a také proto,

že snížení počtu na základě kritéria technické kvalifikace nutně znevýhodňují menší dodavatele, je lepší snížení počtu nepoužívat.

Co se rozumí zadávacími podmínkami (§ 28/1)

Podmínky průběhu zadávacího řízení (§ 39), podmínky účasti v zadávacím řízení (§ 37), pravidla pro snížení počtu (§ 111), pravidla pro hodnocení nabídek (§ 115) a další podmínky pro uzavření smlouvy (§ 104).

Zadávací podmínky (§ 36) nesmí zaručovat konkurenční výhodu, musí být stanoveny v podrobnostech nezbytných pro podání nabídky, zadavatel nesmí přenášet odpovědnost za správnost a úplnost ZP na dodavatele.

Návrh zákona (§ 36/4) nově stanoví povinnost zadavatele označit části zadávací dokumentace (ZD) vypracované odlišnou osobou s identifikací této fyzické nebo právnické osoby. Obvykle se bude jednat o zpracovatele PD a administrátora veřejné zakázky. Identifikace právnické nebo fyzické osoby má pomoci předcházet střetu zájmů.

Podmínky průběhu zadávacího řízení (§ 39)

Zadavatel postupuje podle zákona a musí dodržet ZP, pokud pravidla pro průběh nevyplývají ze zákona, určí je zadavatel v ZP v souladu s § 6 zásady zadávání. Zadavatel v průběhu řízení vybírá na základě splnění podmínek účasti, snížení počtu a hodnocení nabídek. Posouzení podmínek účasti může provést před hodnocením nebo po něm. Zadavatel má tedy možnost po otevření nabídek je zhodnotit a následně posuzovat pouze nabídku vybraného dodavatele nebo posoudit všechny nabídky obdobně jako v současnosti a teprve pak provést hodnocení. Postup zvolený zadavatelem

by měl být uveden v zadávací dokumentaci, protože v obou případech podmínky zákona dávají možnost provádět posouzení nebo vyloučení v průběhu řízení.

Podmínky účasti

V zadávacím řízení (§ 37) mohou být stanoveny jako podmínky kvalifikace, technické podmínky, obchodní nebo jiné smluvní podmínky a zvláštní podmínky.

Podmínky kvalifikace

■ Základní způsobilost (§ 74)

Zadavatel musí požadovat prokázání beztrestnosti v posledních pěti letech pro trestný čin, který je uveden v příloze č. 3 zákona. Podmínka se týká právnické osoby, statutárního orgánu i každého člena statutárního orgánu. Pokud je členem statutárního orgánu právnická osoba, pak i tato právnická osoba a každý člen statutárního orgánu této právnické osoby musí prokázat beztrestnost. Zadavatel může nově požadovat beztrestnost i jiných osob, pokud tato osoba má práva zastupování, kontrolování nebo rozhodování dodavatele. To by znamenalo, že žádné osvědčení systémů kvalifikace a certifikace dodavatelů. nemůže prokázat základní způsobilost v plném rozsahu – bylo by nutné doplnit doklady do nabídky. Splatné nedoplatky na dani, sociálním nebo zdravotním pojištění jsou důvodem k vyloučení dodavatele.

Doplnění podmínky „splatné“ znamená, že nedoplatky, pro které je sjednán splátkový kalendář, nejsou „splatným nedoplatkem“. Je to potvrzení stávající praxe. Nedoplatek na dani je potřeba prokázat potvrzením finančního úřadu a čestným prohlášením ve vztahu ke spotřební dani. Pro zdravotní pojištění platí čestné prohlášení. Pro sociální zabezpečení je potřeba potvrzení příslušné okresní správy. Dodavatel není způsobilý, pokud je v likvidaci, bylo vydáno rozhodnutí o úpadku nebo byla nařízena nucená správa. Dodavatel to prokazuje výpisem z obchodního rejstříku (OR), tímtež dokladem prokazuje také profesní způsobilost (§ 77/1).

Účastník má právo obnovit svou způsobilost (§ 76), může to doložit např. splacením nedoplatků, náhradou způsobené újmy, novými opatřeními atd. Obnovení je možné v průběhu zadávacího řízení, tzn. až do podpisu smlouvy. Zadavatel obnovení posoudí a pokud obnovení uzná, pak dodavatele nevyloučí, případně vyloučení zruší. Ve věci daného dodavatele nemusí brát v úvahu rozhodnutí jiného zadavatele. Dodavatel se nemůže dovolávat pravidel pro obnovení způsobilosti podle § 76 ve zjednodušeném podlimitním řízením (ZPŘ).

Obnovení způsobilosti se týká nesplnění základní způsobilosti (§ 74), má tedy např. splatný závazek na dani. V současnosti není jasné, zda doloží nové potvrzení finančnímu úřadu, nebo bude stačit výpis o provedení úhrady. Obnovení způsobilosti podle § 48/5 a 6, tedy např. závažné pochybení v předchozí zakázce nebo profesní pochybení. Je otázkou, zda bude zadavateli stačit čestné prohlášení o personální změně a jak je bude posuzovat.

■ Profesní způsobilost (§ 77)

Zadavatel ji musí vyžadovat, pokud jiný právní předpis takovou podmínku obsahuje. Dodavatel prokazuje výpisem z OR. Zadavatel může vyžadovat oprávnění k podnikání a odbornou způsobilost, pokud jsou vyžadovány jinými právními předpisy.

Zadavatel by měl uvádět, jaká oprávnění k podnikání a jaká osvědčení odborné způsobilosti požaduje. Taková povinnost byla v důvodové zprávě, ale v aktuální verzi návrhu už není, přesto považují za správné požadavky uvádět.

■ Ekonomická kvalifikace (§ 78)

Je vrácena do zákona, zadavatel může požadovat roční obrat za maximálně tři bezprostředně předcházející účetní období, což je omezeno na maximální dvojnásobek PH (předpokládaná hodnota), dokladem je výkaz zisků a ztrát. Požadavek na minimální obrat znamená vždy celkový obrat dodavatele, není možné požadovat obrat pouze za stavební činnost dodavatele. Omezení dvojnásob-

kem zůstalo, přestože je zdůrazněna v § 6 zásada přiměřenosti. Nadále tato podmínka nebere ohled na roční objem PH, ale na celkový objem.

Nově je doplněno, že dodavatel prokazuje obrat výkazem zisku a ztrát. Tím, že doklad je pojmenován, vzniká otázka, zda bezprostředně předcházející účetní období je ukončeno datem předání výkazu zisku a ztrát na finančním úřadě nebo předáním až po auditu.

■ Technická kvalifikace (§ 79)

Zadavatel může požadovat seznam stavebních prací za posledních pět let, včetně osvědčení o řádném provedení a dokončení. Zadavatel může dobu pěti let zkrátit nebo prodloužit, vždy s ohledem na druh staveb a přiměřenou úroveň soutěže.

Pokud nestanoví zadavatel jinak, je rozhodující termín dokončení stavby. Osvědčení lze nově nahradit rovnocenným dokladem o uskutečnění plnění, takovým dokladem je zejména smlouva a protokol o předání a převzetí.

Pokud zadavatel nestanoví v ZP jinak, pak pro stavby provedené ve sdružení je referencí plný rozsah pro všechny účastníky sdružení, v případě provedení prací jako poddodavatel platí pouze rozsah jeho plnění.

Pojem „poddodavatel“ je v návrhu zákona použit čtyřicetkrát, zadavatelé ani dodavatelé definici nepotřebují, ale pravidla dotačních programů budou definice tvořit znovu po svém.

■ Prokázání kvalifikace prostřednictvím jiných osob (§ 82–84)

Právo dodavatele prokázat část kvalifikace společně nebo prostřednictvím jiné osoby má v návrhu podmínky obdobné těm stávajícím. Prokázání kvalifikace jinou osobou se týká profesní způsobilosti, s výjimkou oprávnění k podnikání, ekonomické a technické kvalifikace. Dále předkládá doklady prokazující splnění části kvalifikace, kterou pomáhá prokazovat, a písemný závazek k plnění části zakázky

odpovídající prokazované kvalifikaci.

Požadavek na písemný závazek je splněn, pokud je tím závazkem společná a nerozdílná odpovědnost jiné osoby při plnění zakázky. Pokud však prokazuje dodavatel seznam staveb jinou osobou, pak musí písemný závazek obsahovat příslib, že bude vykonávat práce, ke kterým se prokazovaná část kvalifikace vztahuje. Návrh dává možnost zadavateli stanovit „bližší podmínky“ pro prokazování kvalifikace jinou osobou. Bližší pravidla však nesmí omezit právo dodavatele na prokázání poddodavatelem.

Příklad: Zadavatel požaduje dvě referenční stavby oboru 801, které prokáže dodavatel sám nebo prostřednictvím jiné osoby, a jednu referenci na zvláštní zakládání, kterou může prokázat prostřednictvím jiné osoby (poddodavatele). Pokud dvě referenční stavby prokáže dodavatel prostřednictvím jiné osoby, pak závazek této osoby musí obsahovat celé plnění touto osobou.

■ Kvalifikace ve zjednodušeném podlimitním řízení – ZPŘ (§ 53/4)

Zadavatel může použít pravidla pro nadlimitní režim, ale může stanovit i jiná kritéria kvalifikace. Může tím být jiné ekonomické kritérium než celkový obrat dodavatele. Zadavatel může stanovit také jiné důvody pro vyloučení, než jsou pro nadlimitní režim, může to být např. podmínka neexistence závazku po splatnosti vůči zadavateli.

■ Předložení dokladů (§ 45)

Pokud zákon požaduje doložit doklady, jedná se o kopie, jinak až při objasnění § 46/1 nebo před podpisem smlouvy.

■ Doklady o kvalifikaci (§ 86)

Zadavatel vyžaduje přednostně doklady evidované v systému e-Certis. Pokud zadavatel nestanoví jinak, pak dodavatel může doklady nahradit čestným prohlášením. Před podpisem smlouvy si zadavatel vyžádá originály nebo ověřené kopie dokladů. Dodavatel vždy může

požadované doklady nahradit Jednotným evropským osvědčením (JEO). Takové čestné prohlášení potvrzuje, že je způsobilý pro plnění zakázky a je schopen poskytnout veškeré požadované informace.

Doklady o kvalifikaci v ZPR (§ 53/4) se předkládají v nabídce v kopiích, čestným prohlášením nebo JEO. Zadavatel si může vyžádat originály nebo ověřené kopie kdykoliv v průběhu zadávacího řízení. Tuto možnost zadavatel v nadlimitním režimu nemá, požadovat doklady může až před podpisem smlouvy.

Standards kvalifikace, použití certifikátů nebo osvědčení předpokládá, že i požadavky zadavatele jsou standardní. Sestavení kvalifikačních požadavků zadavatelem pro každou zakázku speciálně znamená, že i drobná (ne nepřiměřená) změna nebo doplnění výrazně ovlivní výhodnost použití certifikátů. Právo dodavatele prokazovat část kvalifikace jinou osobou návrh omezuje jen mírně, takže nadále zůstává komplikací pro požívání certifikátů.

■ Vydání metodického pokynu pro kvalifikaci stavebních dodavatelů

Je v záměru MMR. Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR počítá se spoluprací. Následně by bylo možné zpracovat normativní dokument pro možnost vydávání certifikátů osvědčujících kvalifikaci stavebního dodavatele pro objem a daný obor stavebnictví tak, aby prokazoval kvalifikaci v plném rozsahu.

■ Technické podmínky – TP (§ 89)

Zákaz přímých či nepřímých odkazů na obchodní názvy zůstává (§ 89/5), možnost výjimečně použít, ale připustit možnost rovnocenného řešení (§ 89/6) také není změnou.

Pro stavební práce se má za to, že TP jsou stanoveny PD a soupisem prací (§ 92). Rozsah dokumentace bude stanoven vyhláškou MMR a rozsah soupisu prováděcím právním předpisem. Návrh předpokládá aktualizaci vyhlášky č. 230/2012 Sb. na základě přípo-

minek vyplývajících z dosavadní praxe.

■ Vyhrazená změna dodavatele (§ 100/2)

Musí mít stanoveny podmínky pro změnu a způsob určení nového dodavatele. Podmínkou změny může být např. opakované porušení smlouvy. Smlouva bude ze strany zadavatele ukončena, další v pořadí pak bude vyzván k podpisu smlouvy.

■ Vyhrazení možnosti použití jednacích řízení bez uveřejnění – JŘbU (§ 100/3)

Pro nové stavební práce podle podmínek § 66 s limitem 30 % a hodnota nových prací, předpokládaná doba a rozsah musí být v ZD.

■ Obchodní nebo jiné smluvní podmínky

Ty může zadavatel stanovit formou závazného návrhu smlouvy. Návrh smlouvy by měl nově upravit podmínky pro změnu smlouvy v průběhu provádění bez nového řízení, podmínky pro vyhrazené změny smlouvy, podmínky pro přímé platby poddodavatelům, podmínky pro vedení seznamu poddodavatelů ve stavebním deníku.

Pro všechny změny smlouvy má být v obchodních podmínkách stanoven postup pro dokumentaci změny, zápis do stavebního deníku, zpracování změnového listu včetně dopadu na cenu, návrh dodatku smlouvy, postup jeho odsouhlasení a způsob fakturace. Pro sestavení hodnoty změny formou položkového rozpočtu musí být stanovena pravidla sjednání ceny tak, aby v průběhu provádění byl jasný postup nejen pro určení jednotkové ceny položky změny, ale i pro související ostatní a vedlejší náklady. V obchodních podmínkách nebo v návrhu smlouvy bude vhodné upravit podmínky pro změnu smlouvy tak, aby byly v souladu s podmínkami zákona (§ 222).

■ Změna smlouvy je možná v těchto případech

■ Jedná se o vyhrazené změny závazku (§ 100/1), které se mohou týkat rozsahu, ceny, obchodních

podmínek, technických podmínek. Podmínky pro změnu, její obsah i rozsah musí být jednoznačně vymezeny a nemění celkovou povahu zakázky. Mělo by se jednat o změnu, která nemá vliv na cenu, nebo pokud má, pak podmínky stanoví postup sestavení hodnoty změny tak, aby nebylo sporu o její vyčíslení. V případě změny rozsahu prací se může jednat o opční právo, v případě změny ceny o inflační doložku, v případě obchodních podmínek (OP) o změnu termínu zahájení, v případě TP o změny z důvodů klimatických.

■ Změna smlouvy není podstatná (§ 222/3). Podstatná změna je definována těmito podmínkami: umožnila by účast jiných dodavatelů nebo by mohla ovlivnit výběr dodavatele, měnila by ekonomickou rovnováhu závazku ze smlouvy nebo by vedla k významnému rozšíření rozsahu plnění. Nepodstatné změny nejsou omezeny finančním limitem.

Podmínky jsou obdobné s § 82/7 stávající úpravy zákona, např. nepodstatnou změnou může být změna osob, změna adresy pro doručování, tedy změny, které nemají vliv na cenu ani rozsah plnění.

■ Změna smlouvy je možná bez dalších podmínek (§ 222/4), pokud hodnota změny nepřekročí 15 % hodnoty původní zakázky a nemění celkovou povahu zakázky. Stanovený limit je pro součet hodnot všech těchto změn. Např. se může jednat o běžné změny na stavbě, změnu konstrukce, založení, materiálu.

■ Změny (§ 222/6), které jsou nezbytné pro provedení původních stavebních prací a zadavatel jednající s náležitou péčí je nemohl předvídat, nemění celkovou povahu zakázky a cenový nárůst nepřekročí 30 % hodnoty původní zakázky. Např. zadavatel nese odpovědnost za ZD, tedy i za PD a Soupis prací. Změnou zadavatel napravuje „svou“ chybu, a to změnou PD, soupisu nebo obojího.

■ Dodatečné stavební práce, které zadavatel jednající s náležitou péčí nemohl předvídat, jsou nezbytné a nebyly v původní zakázce, změna dodavatele není

možná, nebo by způsobila obtíže či zvýšení nákladů a cenový nárůst nepřekročí 30 % hodnoty původní zakázky. Např. v průběhu stavby se zjistí podmínky vyžadující změnu zakládání, doplnění vzduchotechniky, příjezdové cesty, parkoviště. Tyto konstrukce nejsou v původní PD, zadavatel to před zahájením řízení nevěděl, změna dodavatele není možná vzhledem k termínům, odpovědnosti za kvalitu, bezpečnost a záručním podmínkám.

■ Změna dodavatele je důsledkem právního nástupnictví a nový dodavatel splňuje původně stanovená kvalifikační kritéria. Nový dodavatel musí předložit doklady prokazující kvalifikaci v rozsahu podle původní ZD.

Podmínky pro změnu závazku v návrhu smlouvy mají umožnit „standardní postup“ při provádění změn v průběhu realizace. Rozhodující pro možnost změny smlouvy bez nového řízení mají být věcné důvody. Změna limitů po projednání ve vládě oproti návrhu MMR z 50 % na 30 % takovým důvodem není. Uvedením příkladů k jednotlivým možnostem změny smlouvy jsem chtěl naznačit, že metodika je pro tyto případy v zájmu zadavatelů, ale i dodavatelů nezbytná.

Některé pojmy, kterými jsou stanoveny podmínky, nemusí mít pro všechny strany stejný výklad. Nejde jen o zadavatele a zhotovitele, ale také o výklad ÚOHS a dotačních kontrolních orgánů. Pro transparentnost změn v průběhu plnění včetně dodržení zákonných limitů bude nezbytné, aby zadavatel stanovil v OP způsob sledování změn nad rámec běžných postupů tak, aby průběžně byl možný přehled o změnách v listech, jejich zařazení podle podmínek pro změnu s aktuálním stavem hodnoty změny.

Záměrem MMR je vymezení vybraných obchodních podmínek limity přiměřenosti. Dokument, metodický pokyn, kterým budou stanoveny např. hodnoty smluvních pokut, lhůta záruky, může pomoci zadavatelům v rozhodování, ale může znamenat také to, že zadavatelé budou mít obavu

rozhodnout jinak, i kdyby jim sel-
ský rozum říkal cokoliv.

Všeobecné obchodní podmínky
zpracované profesními nebo
podnikatelskými spolky, případně
vydané jako metodický materiál
MMR, by měly být pro zadavatele
základem návrhu smluvních pod-
mínek, pokud mají být přiměřeně
vyrovnané pro obě strany.

■ Zvláštní podmínka (§ 37/1 d)

Tou může být požadavek zada-
vatele na zajištění odborné praxe
učňů. Vláda upravila text ustanov-
vení tak, že mi není jasné, zda se
tím změnila možnost uplatnění
těchto zvláštních podmínek. Text
k tomuto ustanovení se v důvo-
dové zprávě nezměnil, z čehož
usuzuji, že stanovení zvláštního
požadavku na podporu odborné
praxe je možné.

■ Požadavky na obsah, formu nebo způsob podání nabídek (§ 37/2)

Ty může zadavatel stanovit v ZP,
musí být přiměřené a nesmí být
čistě formální, jinak mohou být
pouze doporučující. Požadavek
zadavatele na formu předání na-
bídkového rozpočtu ve stejném
formátu, ve kterém byl v ZD
soupis prací, je možné stanovit
s odkazem na § 37/2, případně
také odkazem na § 103/3, kde
je možnost uvést závazný poža-
davek na zvláštní elektronický
formát, pokud je běžně dostup-
ný. Nepovažuji to za formální
požadavek, i když není smyslem
vykloučovat někoho za nedodržení
formátu.

Další podmínky zadání

■ Mimořádně nízká nabídková cena (§ 113)

Zadavatel může stanovit v ZD
cenu nebo způsob určení, mi-
mořádně nízké nabídkové ceny.
Stanovené podmínky však musí
dodržet. Uvedení podmínek pro
posouzení MNNC v zadávací
dokumentaci se zdá být trans-
parentnější než neuvedení, ale
odpovědnost zadavatele nemůže
být při pohledu na nabídky takto
omezena, proto zůstává možnost

posouzení i jinak, tedy až dotyčný
uvidí nabídky.

■ Pravidla hodnocení nabídek (§ 115)

Zadavatel stanoví, že nabídky
budou hodnoceny podle ekono-
mické výhodnosti. Ekonomickou
výhodností může být i nejnižší
nabídková cena. Je nutné uvést
kritéria hodnocení, metodu, váhu
nebo vzorec. Kritérium musí být
porovnatelné a naplnění ověřitelné
(§ 115/3), nesmí jím být smluvní
podmínky, které utvrzují povinnost
dodavatele, ani platební podmínky.
Kritéria mimo nejnižší nabídkovou
cenu jsou uvedena jako kritéria
kvality (§ 116). Kritériem kvality
může být zejména: g) podmínky
a lhůta dokončení. Pokud zada-
vatel nenajde jiné kritérium splňující
podmínky zákona, které nejen
souvisí s předmětem plnění, ale
má i věcný smysl pro výběr doda-
vatele, zůstává kritériem nejnižší
cena a v některých případech
i lhůta dokončení.

■ Hodnocení v ZPŘ (§ 53/6)

Zadavatel může pro hodnocení
stanovit také jiná kritéria kvality,
vztahující se k osobě dodavatele
nebo k předmětu zakázky. Podle
důvodové zprávy může hodnotit
zkušenosti dodavatele, tedy refe-
rence. Byla doba, kdy se volalo po
zákazu hodnocení referencí. Nedá
se to postavit jinak než tak, že více
staveb a větší objem znamená
více bodů, což nutně zvýhod-
ňuje větší dodavatele. Nevím,
zda doporučovat taková kritéria,
v mnoha případech a zejména
u staveb do 50 mil. Kč by mělo
smysl hledat v tom spíše podporu
menších a středních firem, možná
i podporu místních dodavatelů.

■ Další podmínky pro uzavření smlouvy (§ 104)

Zadavatel může v ZD požadovat
od vybraného dodavatele další
podmínky pro uzavření smlouvy –
e) bližší podmínky součinnosti.
Bližšími podmínkami může být
předložení harmonogramu prová-
dění, předložení bankovní záruky
na dokončení díla.

Zadavatel musí požadovat po
vybraném dodavateli předložení
dokladů o majetkové struktuře až

po skutečného majitele (§ 104/2).
Tento požadavek by měl zadavatel
uvést v ZD, protože po vybraném
dodavateli musí podle § 122/3
před podpisem požadovat před-
ložení dokladů o majetkové struk-
tuře až po skutečného majitele.

■ Ostatní podmínky zadávací dokumentace

■ Zadávací lhůta

Tu může zadavatel stanovit. V této
lhůtě odešle oznámení o výběru
dodavatele. Pokud zadavatel
neodešle oznámení ve lhůtě a ne-
dohodne věc jinak, pak je zadávací
řízení ukončeno a zadavatel uhradí
účastníkům účelně vynaložené
náklady s účastí v řízení.

■ Jistota (§ 41)

Zadavatel ji může stanovit, pokud
stanovil zadávací lhůtu.

■ Komise a přizvání odborníků (§ 42)

Zadavatel může sestavit komisi,
může přizvat odborníky, odpověd-
nost zůstává na zadavateli.

■ Forma a způsob podání na- bídek (§ 103/1 c)

Ty musí zadavatel stanovit v ZD.
Zadavatel může uvést závazný po-
žadavek na zvláštní elektronický
nástroj a požadavky na strukturu
nebo formát dat, pokud je běžně
dostupný. Požadavek zadavatele
na formu předání nabídkového
rozpočtu má být ve stejném for-
mátu, ve kterém zadavatel předal
soupis prací.

■ Vysvětlení, změna nebo do- plnění ZD (§ 98, 99)

Podmínky stanoví zadavatel,
zejména pokud se to týká změn
nebo doplnění soupisu prací.
Např. je možné stanovit, že dopl-
nění nebo změna soupisu bude
poskytnuta jako samostatný dílčí
soupis, a to formou opraveného
díličního soupisu, formou oprave-
ného úplného soupisu.

■ Využití poddodavatele (§ 105)

Zadavatelé mohou požadovat
seznam poddodavatelů s jejich
identifikací, pokud jej dodavatel
zná, a mohou požadovat identi-
fikace poddodavatelů v průběhu
realizace před jejich plněním. Platí,

že tato povinnost je splněna zápi-
sem ve stavebním deníku, proto
je vhodné stanovit podmínky i pro
změny poddodavatele v průběhu
realizace v návrhu smlouvy. Zada-
vatel může požadovat identifikaci
i pro poddodavatele v dalších
úrovních řetězce.

■ Platby poddodavatelům (§ 106)

Zadavatel je může umožnit, musí
však stanovit podmínky pro pří-
mou platbu.

Dotazy k zadávací dokumentaci

Vysvětlit (§ 98), změnit nebo
doplnit (§ 99) zadávací dokumen-
taci může zadavatel do termínu
podání nabídek. Vysvětlení (§ 98)
zadavatel uveřejní na profilu zada-
vatele do pěti dnů před podáním
nabídek. Pokud neodpoví včas,
musí prodloužit lhůtu.

Změnit nebo doplnit (§ 99) zadá-
vací podmínky může zadavatel
před uplynutím lhůty. Přiměřeně
prodlouží lhůtu, v případě, že
změna může mít dopad na okruh
zájemců, musí ji prodloužit o celou
její délku. Pokud se jedná o změnu
v soupisu prací, postupuje zada-
vatel podle pravidel, která stanovil.

Nabídky

■ Nabídky (§ 107)

Podávají se v elektronické nebo
listinné podobě.

■ Nabídky v listinné podobě (§ 107/2)

Podávají se v uzavřené obálce
označené názvem veřejné za-
kázky.

■ Průběh řízení po podání nabí- dek (§ 39)

Zadavatel postupuje při výběru
z účastníků podle podmínek zá-
kona a podmínek, které stanovil
v ZD. Zadavatel vyloučí účastníka,
který podal více nabídek nebo
podal nabídku a současně proka-
zuje kvalifikaci jinému účastníkovi.
Pokud je obsahem nabídky návrh
smlouvy, nevyžaduje se její podpis
uchazečem, platí podpis nabídky.

Otevírání nabídek (§ 110)

Zadavatel zahájí otevírání „bez zbytečného odkladu“ po uplynutí lhůty (v současnosti platí „ihned“). Kontroluje doručení ve lhůtě, uzavření a označení nabídky názvem a to, zda dodavatel nepodal více nabídek, případně zda podal nabídku a současně prokazoval kvalifikaci jinému dodavateli. Pokud nebyla nabídka podána ve lhůtě nebo nebyla podána způsobem podle ZD, pak se nepovažuje za podanou a v rámci řízení se k ní nepřihlíží.

Výběr dodavatele

Posouzení splnění podmínek účasti (§ 37/1)

Pokud je v ZD stanoveno, že zadavatel posoudí podmínky účasti před hodnocením, posuzuje splnění kvalifikace, technických podmínek, obchodních podmínek a zvláštních podmínek zadání u všech nabídek. V případě, že se rozhodl nejprve hodnotit podle kritérií, pak následně posuzuje pouze nabídku vybraného dodavatele.

Objasnění nebo doplnění údajů v nabídce (§ 46)

Zadavatel může požádat a stanovit lhůtu, může žádat opakovaně, může lhůtu prodloužit nebo promítnout nesplnění. Posuzuje splnění požadavků na obsah, formu nebo způsob podání nabídky (§ 37/2). Při posouzení položkového rozpočtu v nabídce uchazeče může zadavatel požádat o objasnění (§ 46) s tím, že se může jednat i o opravu položkového rozpočtu, pokud se tím nezmění celková nabídková cena. Zadavatel nemusí vylučovat za chyby v položkách rozpočtu, ale opravu by měl posoudit nejen z pohledu celkové nabídkové ceny, ale i „rozpočtářských“ důvodů. Opravený rozpočet bude podkladem pro fakturaci provedených prací, proto by měl zadavatel vědět, jak byla chyba napravena, nemělo by se jednat o formální změnu čísel.

Snížení počtu účastníků zadávacího řízení (§ 111)

Zadavatel postupuje podle podmínek, které uvedl v oznámení nebo výzvě.

Posouzení MNNC (§ 113)

Zadavatel je provede kdykoliv před odesláním oznámení o výběru dodavatele podle podmínek, které stanovil v ZD (cenu nebo způsob). Zadavatel může posoudit MNNC i jinak, např. porovnáním všech nabídek, a rozhodne o těch, u kterých bude žádat vysvětlení. Posoudí vysvětlení. Pokud je nepřijme, účastníka vyloučí.

Vyloučení účastníka (§ 48)

Zadavatel může vyloučit účastníka kdykoliv v průběhu řízení pouze z důvodů stanovených tímto zákonem. Vyloučení účastníka v dané zakázce může mít v některých případech dopad i na další zakázky nebo i na zakázky jiných zadavatelů.

Důvody pro vyloučení v dané zakázce

- Nesplnil ZP (§ 48/2a), neobjasnil nebo předkládané doklady nedoplnil (§ 48/2b), údaje neodpovídají skutečnosti (§ 48/2c), neprokázal složení jistoty (§ 48/3).
- Nabízené plnění by vedlo k nedodržení pracovněprávních předpisů (§ 48/5a).
- Došlo by ke střetu zájmů a záležitost nejde řešit jinak (§ 48/5b), došlo k narušení hospodářské soutěže (§ 48/5c).

Důvody pro možnost vyloučení v dané zakázce

- Došlo k pokusu o ovlivnění rozhodnutí (§ 48/5e).
- Nevysvětlil MNNC (§ 48/4).
- Je důvodné podezření, že došlo k zakázané dohodě (§ 48/6).

Důvody pro možnost vyloučení i v jiných zakázkách

- Došlo k závažnému pochybení v dřívějším vztahu (§ 48/5d) v posledních třech letech, může se jednat o ukončení smlouvy ze závažných důvodů, nárokování náhrady škody, nemusí být soudní rozhodnutí. K pochybení došlo na veřejné zakázce.
- Došlo k závažnému profesnímu pochybení (§ 48/5f) v posledních třech letech, které zpochybňuje důvěryhodnost dodavatele, mohou to být kárná opatření, disciplinární tresty, ale nejen to.

Důvod pro vyloučení i v jiných zakázkách

Účastník, který je a.s. a nemá výlučně zaknihované akcie (§ 48/7).

Další zákonné důvody pro vyloučení účastníka

- Změnila se kvalifikace a nedodal nové doklady (§ 88/2).
- Účastník podal více nabídek nebo podal nabídku a současně prokazuje kvalifikaci jinému účastníkovi (§ 107).
- Nesplnil „jiná kritéria kvalifikace“ v případě ZPŘ (§ 53), např. neexistence splatného závazku, může vyloučit pro nesplnění ZP podle § 48/2a), ale podle § 48/8 vybraného dodavatele vyloučit musí.
- Nesplnil „jiná kritéria kvality“ v případě ZPŘ (§ 53).
- Důvody vyloučení vybraného před podpisem smlouvy (§ 104).
- Nesplnil stanovené bližší podmínky součinnosti.
- Nedoložil majetkovou strukturu až po skutečného majitele (podle zákona o opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti).

Hodnocení nabídek

Hodnocení nabídek (§ 119 a dále) provede zadavatel podle pravidel v ZD a pořídí o tom písemnou zprávu. Vybraným dodavatelem (§ 122) k uzavření smlouvy je dodavatel, jehož nabídka byla vyhodnocena jako ekonomicky nejvýhodnější.

Zadavatel může posoudit podmínky účasti před hodnocením nabídek nebo po něm, ale u vybraného dodavatele vždy (§ 39/4).

V případě, že zadavatel nejprve provede hodnocení, pak musí u vybraného dodavatele posoudit podmínky účasti, splnění všech ZP včetně podmínek pro vyloučení.

Pokud je vybraný dodavatel pro nesplnění podmínek vyloučen, zadavatel může vyzvat k uzavření smlouvy dalšího účastníka. Pořadí hodnocení však musí přepočítat, pokud by vyloučením vybraného došlo ke změně pořadí ostatních hodnocených nabídek.

Zadavatel vyzve vybraného účastníka k předložení originálů nebo ověřených kopií dokladů prokazujících kvalifikaci, dále dokladů nebo vzorků, pokud si je vyhradil podle § 104/1 a). Dále vyzve k předložení dokladů o majetkové struktuře až po jeho skutečného majitele.

Zadavatel může vyzvat opakovaně dodavatele k doplnění nebo vysvětlení opakovaně, prodloužit lhůtu, promítnout nesplnění ve lhůtě. Zadavatel vyloučí uchazeče, pokud požadované doklady nepředloží. Bližší podmínky pro uzavření smlouvy podle § 104/1 e) nejsou uvedeny, ale pokud je zadavatel stanoví, tak musí posoudit jejich splnění.

Oznámení o výběru dodavatele (§ 123) odešle zadavatel bez zbytečného odkladu všem účastníkům řízení. Součástí zprávy musí být zpráva o hodnocení nabídek a výsledek posouzení podmínek účasti. Pokud nedoloží majetkovou strukturu až na konečného majitele (§ 122/3) nebo byl ve střetu zájmů (§ 44/2 a 3), pak účastníka vyloučí a smlouvu neuzavře.

Uzavřít smlouvu (§ 124)

Jsou povinni zadavatel a dodavatel bez zbytečného odkladu.

Oznámení o výsledku zadávacího řízení (§ 126)

Odešle zadavatel do 22 pracovních dnů od uzavření smlouvy.

Závěr

Komentáře a příklady uvedené v tomto textu mají upozornit na ustanovení a podmínky, u kterých se dá předpokládat více možností výkladu. Do data účinnosti nového zákona je ještě dost času některé nejasnosti vysvětlit v rámci probíhajících konferencí a seminářů, ale možná i doplněním důvodové zprávy nebo v rámci připravovaných metodických pokynů. ■

Autor:

Ing. Jiří Košulič

předseda správní rady RTS, a.s., a viceprezident SPS v ČR